

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 92

Çok Dilde Nüfus Kayıt Örnekleri Verilmesine Dair Sözleşmenin Tasdikinin Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/486)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : K.K.T.D. 18/101-1704/03019

11.5.1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 27.4.1984 tarihinde kararlaştırılan «Çok Dilde Nüfus Kayıt Örnekleri Verilmesine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı», gerekçe ve sözleşme ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

G E R E K Ç E

1953 yılından beri resmen üye bulunduğumuz Milletlerarası Kişisel Hal Komisyonu, kuruluş amacına uygun olarak, üye devletlerin kişisel hal ile ilgili yasalarında imkânların bahsettiği ölçüde uygunluk sağlamak, kanunlarındaki boşlukları doldurmak, vatandaşlarının diğer üye devletler ülkelerinde buldukları sırada kişisel hal işlemlerinde kolaylık sağlamak amacı ile seri halinde sözleşmeler hazırlamıştır. Bunlardan birisi de 8 Eylül 1976 tarihinde Viyana'da imza edilmiş olan «Çok Dilde Nüfus Kayıt Örnekleri Verilmesine İlişkin Sözleşme» dir.

18 maddeden ibaret olan bu sözleşme ile yabancı memleketlerde kullanılmak üzere çok dilde nüfus kayıt örnekleri verilmesi esası kabul edilmiştir. Bu suretle hem vatandaşlar ve hemde yetkili makamlar için büyük kolaylıklar sağlanmış olmaktadır.

Esasen daha önce bu konu ile ilgili olarak 27 Eylül 1956 tarihinde imza edilmiş ve 2.4.1958 gün ve 7111 sayılı Kanunla tasdik edilmiş olan «Yabancı Memleketlerde Kullanılmak Üzere Verilecek Nüfus (Ahvali Şahsiye) Kayıt Hülasası Suretleri Hakkındaki Anlaşma» 9 devlet arasında yürürlükte kalmış ve buna göre düzenlenmiş bulunan çok dilli formlar başarı ile uygulanmıştır. Bununla beraber bir taraftan bu formların Milletlerarası aile cüzdanı ile ahengini sağlamak, diğer taraftan yeni üyelerin katılması nedeniyle konu yeniden ele alınmış ve 16 numaralı sözleşme kabul edilmiştir.

Sözleşmenin 1 inci maddesinde belirtildiği gibi yurt dışında çalışan vatandaşlarımız çalıştıkları ülkelerde evlenme veya herhangi bir iş için mahallî makamlara vermek üzere nüfus idarelerinden ve konsolosluklarımızdan çok dilli belgeleri alabileceklerdir. Bu belgelerin kullanılması ile vatandaşlarımız tercüme için herhangi bir masraf yapmaktan kurtulacakları gibi zaman kaybetmek durumunda da kalmayacaklardır.

Sözleşmenin 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 10 uncu maddeleri kullanılacak formülün kapsamına ve doldurulma şekline, 11 inci maddesi ise ihtirazi kayıtlara, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ve 18 inci maddeleri de sözleşmenin tasdikine, katılmaya, yürürlüğüne ve feshine dair hükümleri kapsamaktadır.

Sözleşme bugüne kadar Lüksemburg, İtalya, İspanya, Avusturya ve Portekiz tarafından tasdik edilmiş ve 30 Temmuz 1983 tarihinden itibaren bu beş ülke arasında yürürlüğe girmiştir.

Milletlerarası münasebetleri, geliştiği ve nüfus hareketlerinin çok olduğu zamanımızda tek tip çok dilli nüfus kayıt örnekleri verilmesini amaçlayan söz konusu sözleşmenin bir çok yararlar sağlayacağı kuşkusuz olduğundan tasdiki için bu yasa tasarısı hazırlanmıştır.

Tasarının 1 inci maddesi sözleşmenin tasdikine, 2 nci maddesi yürürlüğe girmesine, 3 üncü maddesi yürütmeyle dair hükümleri kapsamaktadır.

İçişleri Komisyonu Raporu

*Türkiye Büyük Millet
Meclisi İçişleri Komisyonu
Esas No. : 1/486
Karar No. : 18*

5.6.1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çok Dilde Nüfus Kayıt Örnekleri Verilmesine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve gerekçesi Komisyonumuzun 31.5.1984 günlü ve 16 ncı birleşiminde İçişleri Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı temsilcilerinin de katılması ile incelenip görüşüldü.

Tasarının tümü ve maddeleri ayrı ayrı tartışıldı. Gerekçesi uygun görülerek tasarı Bakanlar Kurulundan gelen şekli ile aynen kabul edildi.

Raporumuz Dışişleri Komisyonuna sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Necat Tunçsiper</i> Balıkesir	Başkanvekili <i>Nihat Akpak</i> Sakarya	Sözcü <i>Atilla Sin</i> Muş
Kâtip <i>İsmail Ügdül</i> Edirne	Üye <i>Metin Üstünel</i> Adana	Üye <i>Ahmet Ata Aksu</i> Gaziantep
Üye <i>Namık Kemal Şentürk</i> İstanbul	Üye <i>Hüseyin Aydemir</i> İzmir	Üye <i>Ziya Ercan</i> Konya
Üye <i>Süleyman Çelebi</i> Mardin	Üye <i>Mehmet Umur Akarca</i> Muğla	Üye <i>Arif Toprak</i> Niğde
Üye <i>Mehmet Kara</i> Trabzon	Üye <i>Osman Doğan</i> Urfa	

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 1/486

Karar No. : 11

19. 6. 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 27.4.1984 tarihinde Yüce Meclise sevk edilen «Çok Dilde Nüfus Kayıt Örnekleri Verilmesine Dair Sözleşmenin Tasdikinin Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı», Komisyonumuzun 13.6.1984 tarihli 9 nolu toplantısında ilgili Bakanlık temsilcilerinin, de iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

Tasarının gerekçesinde de belirtildiği gibi bu sözleşme ile yabancı memleketlerde kullanılmak üzere çok dilde nüfus kayıt örnekleri verilmesi esası kabul edilmiş olup, hem vatandaşlar hem de yetkili makamlar için büyük kolaylıklar sağlanmış bulunmaktadır.

Sözleşme tek tip ve çok dilde nüfus kayıt örnekleri verilmesini amaçlamaktadır.

8.9.1976 tarihinde Hükümet tarafından imzalanan andlaşmanın aradan 8 yıl geçtikten sonra Meclisimizin tasdikine sunulması tenkit konusu edilmiş ve bundan böyle Hükümetçe imzalanan andlaşmaların Meclise zamanında sevk edilmesi temenniye şayan görülmüştür.

Ayrıca, tasarı gerekçesi şekil, dil ve muhteva bakımından da tenkit konusu edilerek, badema Meclise sevk edilen tasarılar da bu hususlara dikkat edilmesi bilhassa talep edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan ve Rapor Sözcüsü

Prof. Fethi Çelikbaş
Burdur Milletvekili

Üye

Sabit Batumlu
İstanbul Milletvekili

Üye

Nuh Mehmet Kaşıkçı
Kayseri Milletvekili

Üye

Hacı Turan Öztürk
Nevşehir Milletvekili
(İmzada bulunamadı)

Başkanvekili

Mehmet Timur Çınar
Manisa Milletvekili

Üye

Leyla Yeniyay Köseoğlu
İstanbul Milletvekili

Üye

Nihat Harmancı
Konya Milletvekili

Üye

Yılmaz Altuğ
Sivas Milletvekili

Üye

Kamran İnan
Bitlis Milletvekili

Üye

Faik Tarıncıoğlu
Bitlis Milletvekili

Üye

Neriman Elgün
Ankara Milletvekili

Üye

Ali Rifki Atasever
Tekirdağ Milletvekili

Üye

Dr. Yusuf Ziya Kazancıoğlu
Trabzon Milletvekili

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Çok Dilde Nüfus Kayıt Örnekleri Verilmesine Dair Sözleşmenin Tasdikinın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 8.9.1976 tarihinde Viyana'da imzalanmış olan «Çok Dilde Nüfus Kayıt Örnekleri Verilmesine Dair Sözleşme»nin tasdiki uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

27.4.1984

Başbakan <i>T. Özal</i>	Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı <i>İ. K. Erdem</i>	Devlet Bakanı <i>K. Oksay</i>
Devlet Bakanı <i>A. M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>S. N. Türel</i>	Devlet Bakanı <i>A. Tenekeci</i>
Devlet Bakanı V. <i>K. Oksay</i>	Devlet Bakanı V. <i>A. Tenekeci</i>	Adalet Bakanı <i>M. N. Eldem</i>
Millî Savunma Bakanı <i>Z. Yavuztürk</i>	İçişleri Bakanı <i>A. Tanrıyar</i>	Dışişleri Bakanı <i>V. Halefoğlu</i>
Maliye ve Gümrük Bakanı <i>V. Arıkan</i>	Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bak. V. <i>A. M. Yılmaz</i>	Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>İ. S. Giray</i>
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı <i>M. Aydın</i>	Ulaştırma Bakanı <i>V. Atasoy</i>	Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanı <i>H. H. Doğan</i>
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı <i>M. Kalemli</i>	Sanaî ve Ticaret Bakanı <i>H. C. Aral</i>	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı <i>C. Büyükbaş</i>
	Kültür ve Turizm Bakanı <i>M. M. Taşcıoğlu</i>	

**İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN**

**Çok Dilde Nüfus Kayıt Örnekleri Verilmesine Dair
Sözleşmenin Tasdikinin Uygun Bulunduğu Hakkında
Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN**

**Çok Dilde Nüfus Kayıt Örnekleri Verilmesine Dair
Sözleşmenin Tasdikinin Uygun Bulunduğu Hakkında
Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

ÇOK DİLDE NÜFUS KAYIT ÖRNEKLERİ VERİLMESİNE İLİŞKİN SÖZLEŞME

Bu sözleşmeyi imzalayan Devletler, özellikle yabancı ülkelerde kullanılmak üzere verilecek çok dilde bazı nüfus kayıt örneklerine ilişkin kuralların geliştirilmesi amacı ile aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır.

Madde 1.

Doğum, evlenme veya ölüme ait nüfus kayıt örnekleri, ilgili bir tarafın istemesi veya kullanımının bir çeviriyi gerektirmesi halinde, bu sözleşmenin ekleri olan A, B ve C formüllerine uygun olarak düzenlenir.

Her Âkit Devlette, bu kayıt örnekleri, ancak nüfus kayıtlarının aslına uygun örneklerini almak hakkına sahip kişilere verilir.

Madde 2.

Nüfus kayıt örnekleri, kütükteki ilk kayıtlar ile sonradan düşürülen açıklamalar esas alınarak düzenlenir.

Madde 3.

Her Âkit Devlet, Uluslararası Kişisel Hal Komisyonu Genel Kurulu tarafından önceden içeriğinin kabul edilmiş olması koşuluyla, bu sözleşmenin ekindeki formülleri, diğer kayıt ve açıklamalara ait hane ve işaretlerle tamamlama yetkisine sahiptir.

Bununla birlikte, her Âkit Devlet, kimlik numarasının yazılacağı bir hane eklemeye yetkilidir.

Madde 4.

Formüllerde yer alacak bütün kayıtlar, latin matbaa harfleri ile yazılır. Bu kayıtlar ayrıca, o kaydın düzenlenmesinde kullanılmış olan dilin harfleri ile de yazılabilir.

Madde 5.

Tarihler jo (gün), Mo (ay) ve An (yıl) işaretleri altında birbirini izleyen sayılarla yazılır. Gün ve ay iki sayıyla, yıl dört sayıyla gösterilir. Ayın ilk dokuz günü ve yılın ilk dokuz ayı, 01 den 09 a kadar olan sayılarla gösterilir.

Bir kayıt örneğinde yazılan her yer adının arkasına, eğer bu yer örneği veren Devletin ülkesinde değil ise, bu yerin bulunduğu Devletin adı da yazılır.

Kimlik numarası, nüfus kayıt örneğini veren Devletin adından sonra yazılır.

Cinsiyeti göstermek için sadece şu işaretler kullanılır : F=Kadın, M=Erkek.

Evlenme, ayrılık, boşanma, evlenmenin iptali, nüfus kaydının sahibi ile karı ve kocasının ölümünü göstermek için yalnızca şu işaretler kullanılır :

Mar=evlenme, Sc=ayrılık, Div=boşanma, A=iptal, D=ölüm, Dm=kocanın ölümü, Df=karının ölümü. Bu işaretleri olay tarihi ve yeri izler. Ayrıca, «Mar» işaretinden sonra eşin soyadı ve adı yazılır.

Madde 6.

Nüfus kayıt örneğinin ön yüzündeki değişmez formüller, 5 inci maddede öngörülen tarihlere ilişkin işaretler hariç, kayıt örneğinin verildiği devletin resmî dili veya dillerinden birisi ve Fransızca olmak üzere en az 2 dilde basılır.

İşaretlerin anlamı, en az, bu sözleşmenin imzası sırasında Uluslararası Kişisel Hal Komisyonu üyesi bulunan veya 27 Eylül 1956 tarihinde Paris'de imzalanan «Yabancı Memleketlerde Kullanılmak Üzere Verilecek Nüfus (Ahvali Şahsiye) Kayıt Hülasası Suretleri Hakkında Anlaşma» ile bağlı bulunan devletlerden her birinin resmî dili veya dillerinden birisi ve İngilizce olarak belirtilmelidir.

Her nüfus kayıt örneğinin arka yüzünde şu hususlar bulunur :

— Bu maddenin ikinci fıkrasında gösterilen dillerle Sözleşmeye yapılan bir atıf (Sözleşmenin başlığı),

— Maddenin ikinci fıkrasında gösterilen diller kayıt örneğinin ön yüzünde kullanılmamış ise, değişmez formüllerin bu dillerdeki çevirileri,

— Sözleşmenin 3, 4, 5 ve 7 nci maddelerinin en azından kayıt örneğini veren makamın dilinde yazılmış bir özeti.

Bu Sözleşmeye katılan her Devlet, katılma belgesinin tevdiî sırasında, değişmez formüllerin ve işaretlerin anlamının kendi resmî diline veya dillerinden birine yapılmış çevirilerini İsviçre Federal Hükümetine bildirecektir.

Bu çeviri İsviçre Federal Hükümeti tarafından Âkit Devletlere ve Uluslararası Kişisel Hal Komisyonu Genel Sekreterine gönderilir.

Her Âkit Devlet, bu çeviriyi yetkili organları tarafından verilecek nüfus kayıt örneklerine eklemek yetkisine sahip olacaktır.

Madde 7.

Nüfus kayıt örneğinin doldurulması sırasında hanelerden biri tamamen veya kısmen boş kalırsa, boş kısımlar çizgilerle kullanılamaz hale getirilir.

Madde 8.

Nüfus kayıt örneklerine veriliş tarihi kaydedilir. Ve düzenleyen makamın imza ve mühürü vurulur. Bunlar, verildikleri Devletin yürürlükte bulunan iç hukuk kuralları gereğince verilmiş örneklerle aynı değerdedir.

Örnekler, ayrıca bir onayı veya onay yerine geçen bir işlemi gerektirmeksizin bu sözleşme ile bağlı bulunan Devletlerin her birinin ülkesinde kabul edilir.

Madde 9.

Nüfus kayıt örneklerinin parasız olarak verilmesine ilişkin uluslararası anlaşmalar saklı olmak kaydı ile, bu Sözleşme uyarınca verilen örnekler, bunları veren Devletin yürürlükteki iç mevzuatı gereğince düzenlenen örneklere uygulanan resim ve harçlardan daha fazlasına tabi tutulamaz.

Madde 10.

Bu Sözleşme, nüfus kayıtlarının düzenlendiği veya tesoil edildiği ülkenin iç mevzuatı gereğince düzenlenecek aslına uygun nüfus kayıt örneklerinin alınmasına engel olmaz.

Madde 11.

Her Âkit Devlet, 12 nci maddede öngörülen bildirimim imzalanması yada katılma sırasında, bu sözleşmeyi evlat edinilen çocukların nüfus kayıt örneklerine uygulamama yetkisini saklı tuttuğunu bildirebilir.

Madde 12.

Âkit Devletler, bu Sözleşmenin kendi ülkelerinde yürürlüğe girmesi için anayasaları uyarınca gerekli işlemlerin tamamlandığını İsviçre Federal Hükümetine bildireceklerdir.

İsviçre Federal Hükümeti yukarıdaki fıkra gereğince yapılmış her bildirimden Âkit Devletleri ve Uluslararası Kişisel Hal Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir.

Madde 13.

Bu Sözleşme, beşinci bildirimim verilir tarihini izleyen 30 uncu günden başlayarak yürürlüğe girecek ve bu işlemi tamamlamış olan beş Devlet arasında geçerli olacaktır.

Yukarıdaki maddede öngörülen işlemi sonradan tamamlayan her Âkit Devlet için bu sözleşme, bildirimlerin verildiği tarihi izleyen otuzuncu günden başlayarak geçerli olacaktır.

Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesi üzerine, depoziter Hükümet, Sözleşmenin metnini, Birleşmiş Milletler Yasasının 102 nci maddesi uyarınca tescili ve yayınlanması için, Birleşmiş Milletler Sekreteriyasına gönderecektir.

Madde 14.

27 Eylül 1956 tarihinde Paris'de imzalanan «Yabancı Memleketlerde Kullanılmak Üzere Verilecek Nüfus (Ahvali Şahsiye) Kayıt Hülasa Suretleri Hakkında Anlaşma» bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği Devletler arasında uygulamadan kalkar.

Madde 15.

11 inci maddede sözü edilen çekince her zaman tamamen veya kısmen geri alınabilir. Geri alma İsviçre Federal Hükümetine bildirilecektir.

İsviçre Federal Hükümeti yukarıdaki fıkra gereğince yapılan her türlü bildirimlerden Âkit Devletleri ve Uluslararası Kişisel Hal Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir.

Madde 16.

Bu Sözleşme, Âkit Devletlerden her birinin anavatan topraklarının tamamında bihakkın uygulanır.

Her Âkit Devlet imza, bildirim, katılma sırasında veya daha sonra, İsviçre Federal Hükümetine göndereceği bir bildirim ile, bu Sözleşme hükümlerinin anavatan dışı topraklarının birinde veya birkaçında veya uluslararası sorumluluğunu taşıdığı devlet veya topraklarda uygulanabileceğini beyan edebilir. İsviçre Federal Hükümeti bu son bildirimden Âkit Devletlerden her birini ve Uluslararası Kişisel Hal Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir. Bu Sözleşme hükümleri, bildirimde belirtilen toprak veya topraklar için, bildirim İsviçre Federal Hükümetince alındığı tarihi izleyen altmışıncı gün yürürlüğe girecektir.

Bu maddenin ikinci fıkrası hükümlerine uygun olarak bildirimde bulunmuş olan her Devlet, daha sonra her zaman İsviçre Federal Hükümetine göndereceği bir bildirim ile, bu Sözleşmenin bildirimde belirtilen Devlet ya da topraklardan bir veya birkaçında uygulamadan kalkacağını beyan edebilir.

İsviçre Federal Hükümeti, Âkit Devletlerden her birini ve Uluslararası Kişisel Hal Komisyonu Genel Sekreterini bu yeni bildirimden haberdar edecektir.

Sözleşme, bildirim İsviçre Federal Hükümeti tarafından alındığı tarihten başlayarak altmışıncı gün söz konusu toprakta uygulamadan kalkacaktır.

Madde 17.

Her Devlet bu sözleşmeye yürürlüğe girmesinden sonra katılabilir. Katılma belgesi, İsviçre Federal Hükümetine tevdi edilecektir. İsviçre Federal Hükümeti Âkit Devletlerden her birini ve Uluslararası Kişisel Hal Komisyonu Genel Sekreterini katılma belgesinin tevdiinden haberdar edecektir. Sözleşme, katılma belgesinin tevdi tarihini izleyen otuzuncu gün, katılan Devlet için yürürlüğe girecektir.

Madde 18.

Bu Sözleşme bir süre ile sınırlı olmaksızın yürürlükte kalacaktır. Bununla birlikte her Âkit Devlet, İsviçre Federal Hükümetine göndereceği yazılı bir bildirim ile, her zaman sözleşmeyi fesh etme yetkisine sahip olacak ve İsviçre Federal Hükümeti diğer Sözleşen Devletleri ve Uluslararası Kişisel Hal Komisyonu Genel Sekreterini bu bildirimden haberdar edecektir.

Fesih yetkisi, bu sözleşmenin, feshi isteyen Devlet için yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir yıllık bir süre geçmedikçe kullanılamaz.

Fesih, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen bildirim İsviçre Federal Hükümeti tarafından alındığı tarihten başlayarak altı aylık bir sürenin geçmesinden sonra hüküm ifade eder.

Yukarıdaki hükümlerin tanıtı olmak üzere, usulüne uygun şekilde yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunan temsilciler bu sözleşmeyi imzalamışlardır.

İsviçre Federal Hükümeti arşivlerine tevdi edilmek üzere 8 Eylül 1976 tarihinde Viyana'da tek nüsha olarak düzenlenmiş olup, aslında uygunluğu onaylanmış birer örneği diplomatik yoldan Âkit Devletlerden her birine ve Uluslararası Kişisel Hal Komisyonu Genel Sekreterliğine gönderilecektir.